

VERTIMO KALBOS REIKŠMĖ IR POVEIKIS ŠIUOLAIKINEI LATVIŲ KALBAI

ANDREJS VEISBERGS

S a n t r a u k a

Vertimo teorija, kontrastinė ir tekstynų lingvistika tradiciškai grindžiama autentiškos, natūralios kalbos priešpriešinimo vertimo kalbai dichotomija. tačiau vertimo kalbos skvarba šiuolaikiniame pasaulyje tokia reikšminga, jog verčia abejoti šios dichotomijos teisingumu. tarpkultūrinė komunikacija veikia ne tik pačią vertimo kalbą, bet ir ją supančią kultūrą ir mąstymą apskritai. globalizacija, migracija, turizmas, studentų mainai, tarptautinė prekyba ir verslas ir, svarbiausia, masinės komunikacijos priemonių visuotinumas į kalbas atneša gausybę naujų sąvokų ir terminų. Bet tiesioginis poveikis leksikai – tai tik proceso dalelė. per vertimą keičiasi teksto raiškos ir struktūros bruožai, konvencijos ir normos, ir net giluminės struktūros. Šiandien daugeliui „originalių“ tekstų būdingi tie patys bruožai kaip ir vertimo tekstams. Šiuolaikinis skaitytojas vertimo pavidalu „suvartoja“ daugiau nei pusę perskaitomų tekstų. Vargu ar verta ir toliau kalbėti apie aiškia originalo kalbos ir vertimo kalbos dichotomiją – šiuolaikiniame pasaulyje tokios atskirtys neegzistuoja. Kad ir kaip vertiname šį asimetrinį reiškinį – kaip netoleruotiną interferenciją, kalbos ir kultūros imperializmą ar kaip bendrą kalbų standartizacijos reiškinį, grasantį unikalių kultūrų išnykimu, – negalime daryti jam įtakos. Kalbos kaita neišvengiama, o vertimas šiuolaikiniame pasaulyje yra viena svarbiausių tokios kaitos varomųjų jėgų. toks požiūris skatina iš naujo peržiūrėti kai kuriuos tradicinius vertimo teorijos teiginius ir juos aiškinti iš globalizacijos ir tarptautinės daugiakalbės komunikacijos pozicijų.